

ששענאכאזער

Michał Jasielloński
Kraków
Sw. Anny 14

צאנזער-פרייז פון 2 מיליאנער-מארק
פון 1000000
פון 1000000
פון 1000000

פרייז פון 1000000
פון 1000000
פון 1000000
פון 1000000

פרייז פון 1000000
פון 1000000
פון 1000000
פון 1000000

פרייטאג פ' נח א' דר"ח מרחשון תרצ"ו 4.20 ליכט-צינדען

ה כ ה

היות ווי געוויסענאזע מענשען האבען פערשפרייט פאלשע קלאנגען ווענען אונזער טאכטער און שוועסטער ערבא אונזער וואס איז עלול צו ש- דיגען איהר געזעלשאפטליכע און פערזאנליכע לעגנדיגהייטע טעטיגקייט ער- קלערען מיר, אז די אלע ביזווייליגע קלאנגען זענען א שקר-מוחלט און איז נאך אויסגעטראכט געווארען פון ביזווייליגע מענשען.
מיר ווארענען דערביי די ריכטות טרייבער, אז אויב זיי וועלען וויי- טער פערשפרייטען די נישט געשטויגענע מעשות וועלען מיר זיי צוציהען צו געריכטליכער פערזאנלעכקייט.

מיט אכטונג
פאמיליע אונזער.

Przypominamy wszystkim subskrybentom 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, że ostateczny termin wpłat sum subskrypcyjnych upływa z dniem 4 listopada 1936 r.

Po tym terminie żadne wpłaty więcej nie będą przyjmowane a znajdujące się w Banku naszym obligacje wysłane zostaną z powrotem do Ministerstwa Skarbu.

Bank Spółdzielczy Przemysłowców i Kupców z ograniczoną odpowiedzialnością w Częstochowie.

24. 25.000

na № 87551 w IV kl 36-iej lot.
i wiele innych wygranych
padło w znanej z większych wygranych kolekturze
S. Hafftki i S. Borzykowskiego
ALEJA 2. — Tel. 19-13.
Szczęśliwe losy I kl. 37 lot. są już do nabycia.

בעקאנטמאכונג

א אייגענפירטער
סקראפ מייט קאפלעס
און אלערליי צוגאבען צו קאפלעס אויף הורט און זעטייל אין א גוטען פונקט געלעגענהייטליך צו פערקויפען.
ערקונדיגען זיך אין סקראפ פון קאפלעס. יאקובאוויטש. נייער מארק 2.

KOPUS

Kosula wytwornego Pama

מיר נעמען אנטייל אין צער פון אונזער פריינד
יחיאל האמבורגער און פאמיליע
צום טויט פון זייער פאטער
אברהם
בתוך שאר אבלי ציון תנומה.
שלום בושאסקי אין פרוי.

ביגון קורד ולב נשבר אנו עומדים שחור לפני הקבר החדש של אחותנו בת אחותנו היקרה
שיינה רבקה
בת האברך המנוח **בראָהן**
ר' יחיאל מאיר ז"ל
שנקטפה מאתנו בדמי עלימה. השוכן בציון ינחם את אבותינו. תאחזיקו, גיסנו יעקב אלי' פרעליסט, אשתו- אחותנו פעריל ואת כל משפחתנו ולא יוסיפי לדאבה עוד.
שרגא פייוויש והינדא סקרויניא,
יעקב ורחל סקרויניא,
משה יחיאל וחי' סקרויניא.
וילנא תשרי פ' נח תרצ"ו.

די פערטערטונג פון די גרובען „**גיצעשע**": „ליגאן" (ווילהעלם), „ווילסאן" (ריכטהאפער), „פאריין א.א.
מאכט בעקאנט, דאס עס ווערען אנגענומען
בעשטעלונגען פון פרייוואט אויף איינצעלנע פוהרען קויהלען פון נור
ערשטקלאסיגע קוואליטעטען צו הורט = פרייווען.
מיט אכטונג
הורט - געשעפט פון קויהלען און קאקס
„טעכנאזיל", א. זילבערשטיין
נשענסטאכא, אל. האַשטשושקי 23, טעל. 18-60.

דאנקאונג

אלע די וועלכע האבען אנטייל גענומען אין דער זאמלונג פון בלימעל-טאג, וועלכע איז פארגע- קומען דעם 23 טען פ. ח. און אריינגעבראכט די סומע פון 159.05 זל. דריקען אויס א הארציגען דאנק.
די פערזאנלעכע פון דער גמילת-חסד-קאסע אגראַדאָוּא 6.

וואַרונג

אזוי ווי עס האבען זיך בעוויזען 3 וועקסלען מיט פאלשע אונטערשריפטען פון מיינ נאמען: ש. מיטלער, ערקלער איך, דאס כ'וועל זיי נישט בע- צאהלען און אויף דער צוקונפט וואַרען איך אזא- כע נישט אנצונעמען, ווייל איך שטעל איבערהויפט נישט אויס קיין וועקסלען.
ש. מיטלער, פילסודסקי 7.

SZKOŁA TAŃCÓW

baletm. Kosteckiego
w lokalu własnym
ul. Waszyngtona № 6.
Uczy modnie, wytwornie, w kompletach, pojedyn- czo — zapisy codziennie. Opłaty przystępne.
זענען שבת א פראקטישע לעקציע פאר יורישער נעול- שאט. אנהייב 8 אוןער, ערשטקלאסיגע מוזיק.

אונזער סימסען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ג. חבר אברהם גרינבוים צוליעבן טויט פון זיין פאטער
זלמן
פון לוטשא.
די פערזאנלעכע פון שניידער און היטעל-מאכער-צען די פערזאנלעכע פון שטער און שטעפער-צען די פערזאנלעכע פון האנדלער-קער-פעראין, וועלען.

ציוניסטיש-סאציאליסטישע ארבייטס-פארטיי „התאחדות" אין פוילען, אבטיילונג אין טשענסטאכא.
וונטאג, ד. 18 ר. ח. א וייגער אונזער
אין מכבי-זאל האַטעדוראלנא 13 קומט פאר א רעפעראט
ד. אריה פארטאקאווער
מיטגליד פון אקטיאנס-קאמיטעט, בעוואוסטער סאציאלאג און עמיגראציע-סחורר
א. ר. ט. „די יודען-פראגע אויף דער גארער וועלט"
בילעטען צו געקומען ביי דער קאסע אין טאג פון רעפעראט פון 6 א וייגער אונזער.

Najtańsze źródło

towarów bławatnych
J. WARMUND
KATEDRALNA 8.
Lewa oficyna. Parter.
GENY FABRYCZNE.
Wielki wybór towarów brakowych i resztek.

Wyrazy szczerzego współczucia
France Grynbaumównie i Rodzinie
z powodu zgonu Ojca
b. p. CHAIMA GRYNBAUMA
składają
Franka Czarnylas i I. Frank.

W NIEDZIELĘ, dnia 18 b. m. o godz. 12-ej w pierwszą bolesną rocznicę zgonu naszej nieodżałowanej Matki
B. P.
MAURYCOWEJ PRUSICKIEJ
odbędzie się na cmentarzu nabożeństwo żałobne oraz poświęcenie pomnika, na które wszystkich życzliwych zapraszają
DZIECI.

הגנו מביעים את השתתפותנו החמה לחבר ועד הקהלה העברית, מר **מ. פוגל** למות עליו אביו
נ"ע יצחיה אלעזר
המקום ינחם אותו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
ועד ומועצת הקהלה העברית
בצינסיבוב.

זאל נישט זיין צו שפעט!

יעדעס יאהר, בעת עס שטעלט זיך דער ווינטער, מאַכען מיר אויפמערק- זאם די יודישע כלל-טהוער וועגן דער נויטיגקייט איינצוארדנען א ווינטער- אַקציע פאר די הונדערטער יודישע בכבוד'ע משפחות אין אונזער שטאָט. מיר דערמאָנען שטענדיג און וועקען, נאָר ליידער מוזען מיר פעסטשטעלען, אַז נישט אַלעמאָל נעמט אונזער רוף דעם געהעריגען אַקציע-אָנגע- דענס מען יא איין אַזעלכע ווינטער- אַקציעס - דאס קומט אבער פאר אין קליינעס מאָסטאָג דורכ'ן "בית לחם" בשותפות מיט'ן "דאָבראָשניגאָשט" און דער עיקר, אַז ביי וואס ווען געהט דער ווינטער אַוועק, און אויב מיר קומען איצט און דערמאָנען ווידער ווע- גען, איז עס דערפאַר, וויל מיר ווילען, אַז די דאָזיגע אַקציע זאָל אונ- טערגענומען ווערען פון אַ ספּעציעל- געשאַפּענעם קאָמיטעט, וואס זאָל אַרומ- נעמען אַלע שייכטען פון די יודישע פאַרשטעהער אין שטאָט און דאס וויכטיגסטע, אַז ס'זאָל פאַרקומען שוין וווּ איז האט מסתאם געלעזען אין דער צייטונגס-בראָנז, איז אין אונזער שטאָט דורך דער איינציגסטער פון מא- גיסטראָט געשאַפּען געווארען אַ געזעל- שאַפּליכער קאָמיטעט, כדי צו שאַפּען געוויסע פּאַנדען פאַר אַ ברייטער ווי- טער-אַקציע פאַר דער גרויסער צאהל אַרבייטלעכע אין אונזער שטאָט.

אין דעם דאָזיגען קאָמיטעט געהערען אויך אַ גרעסערע צאהל יודען, וואס וועלען מסתאם פאַרערען אַ געוויסען טייל פון די דאָזיגע געזאָמלעטע געל- דער פאַר יודען. אבער מיר ווייסען שוין פון דער פראַקטיק, ווי אַזוי אַזעלכע כע ענינים ווערען געלעזט, אַז דאס געלד געהט פאַר אַרבייטלעכע, וועלכע זע- נען רעגיסטרירט אין אַרבייטס פערמיט- לונגס ביראָ, און אויב עס איז פערהאט אַ קליינע צאהל אַזעלכע יודען, געני- סען זיי פון דער אַלגעמיינער קאָסע. וואס זאָלען מיר אבער טהון מיט דער גרויסער אַרבייטקייט, וואס איז נישט פערעגיסטירט אין אַרבייטס פערמיט- לונגס ביראָ צוליב בעקאָנטע סיבות. וואס זאָלען מיר טהון מיט דער גרוי- סער צאהל אַזוי גערופענע פרנסה'לעכע, דורך וועמען וועלען זיי אונטערשטיצט ווערען?

ווער עס איז בעקאָנט מיט דער לאַגע אויף דער יודישער גאַס, ווער עס קאָן זי אונגעהויערע אַרבייטקייט, דעם איז קלאָר דאס גרויכע בילד, וואס פירשט ביי אַ גרויסען טייל פון אונזערע ברידער און שוועסטער, עס וועט נישט זיין איבערטרעפן, אויב מיר וועלען זאגען, אַז די נויט איז אַ סך גרעסער, ווי מיר ווייסען, וויל פערהאט נאך אַ סך שטובען, וואס יעדעס יאהר, בעת עס שטעלט זיך דער ווינטער, מאַכען מיר אויפמערק- זאם די יודישע כלל-טהוער וועגן דער נויטיגקייט איינצוארדנען א ווינטער- אַקציע פאר די הונדערטער יודישע בכבוד'ע משפחות אין אונזער שטאָט. מיר דערמאָנען שטענדיג און וועקען, נאָר ליידער מוזען מיר פעסטשטעלען, אַז נישט אַלעמאָל נעמט אונזער רוף דעם געהעריגען אַקציע-אָנגע- דענס מען יא איין אַזעלכע ווינטער- אַקציעס - דאס קומט אבער פאר אין קליינעס מאָסטאָג דורכ'ן "בית לחם" בשותפות מיט'ן "דאָבראָשניגאָשט" און דער עיקר, אַז ביי וואס ווען געהט דער ווינטער אַוועק, און אויב מיר קומען איצט און דערמאָנען ווידער ווע- גען, איז עס דערפאַר, וויל מיר ווילען, אַז די דאָזיגע אַקציע זאָל אונ- טערגענומען ווערען פון אַ ספּעציעל- געשאַפּענעם קאָמיטעט, וואס זאָל אַרומ- נעמען אַלע שייכטען פון די יודישע פאַרשטעהער אין שטאָט און דאס וויכטיגסטע, אַז ס'זאָל פאַרקומען שוין וווּ איז האט מסתאם געלעזען אין דער צייטונגס-בראָנז, איז אין אונזער שטאָט דורך דער איינציגסטער פון מא- גיסטראָט געשאַפּען געווארען אַ געזעל- שאַפּליכער קאָמיטעט, כדי צו שאַפּען געוויסע פּאַנדען פאַר אַ ברייטער ווי- טער-אַקציע פאַר דער גרויסער צאהל אַרבייטלעכע אין אונזער שטאָט.

אין דעם דאָזיגען קאָמיטעט געהערען אויך אַ גרעסערע צאהל יודען, וואס וועלען מסתאם פאַרערען אַ געוויסען טייל פון די דאָזיגע געזאָמלעטע געל- דער פאַר יודען. אבער מיר ווייסען שוין פון דער פראַקטיק, ווי אַזוי אַזעלכע כע ענינים ווערען געלעזט, אַז דאס געלד געהט פאַר אַרבייטלעכע, וועלכע זע- נען רעגיסטרירט אין אַרבייטס פערמיט- לונגס ביראָ, און אויב עס איז פערהאט אַ קליינע צאהל אַזעלכע יודען, געני- סען זיי פון דער אַלגעמיינער קאָסע. וואס זאָלען מיר אבער טהון מיט דער גרויסער אַרבייטקייט, וואס איז נישט פערעגיסטירט אין אַרבייטס פערמיט- לונגס ביראָ צוליב בעקאָנטע סיבות. וואס זאָלען מיר טהון מיט דער גרוי- סער צאהל אַזוי גערופענע פרנסה'לעכע, דורך וועמען וועלען זיי אונטערשטיצט ווערען?

ווער עס איז בעקאָנט מיט דער לאַגע אויף דער יודישער גאַס, ווער עס קאָן זי אונגעהויערע אַרבייטקייט, דעם איז קלאָר דאס גרויכע בילד, וואס פירשט ביי אַ גרויסען טייל פון אונזערע ברידער און שוועסטער, עס וועט נישט זיין איבערטרעפן, אויב מיר וועלען זאגען, אַז די נויט איז אַ סך גרעסער, ווי מיר ווייסען, וויל פערהאט נאך אַ סך שטובען, וואס יעדעס יאהר, בעת עס שטעלט זיך דער ווינטער, מאַכען מיר אויפמערק- זאם די יודישע כלל-טהוער וועגן דער נויטיגקייט איינצוארדנען א ווינטער- אַקציע פאר די הונדערטער יודישע בכבוד'ע משפחות אין אונזער שטאָט. מיר דערמאָנען שטענדיג און וועקען, נאָר ליידער מוזען מיר פעסטשטעלען, אַז נישט אַלעמאָל נעמט אונזער רוף דעם געהעריגען אַקציע-אָנגע- דענס מען יא איין אַזעלכע ווינטער- אַקציעס - דאס קומט אבער פאר אין קליינעס מאָסטאָג דורכ'ן "בית לחם" בשותפות מיט'ן "דאָבראָשניגאָשט" און דער עיקר, אַז ביי וואס ווען געהט דער ווינטער אַוועק, און אויב מיר קומען איצט און דערמאָנען ווידער ווע- גען, איז עס דערפאַר, וויל מיר ווילען, אַז די דאָזיגע אַקציע זאָל אונ- טערגענומען ווערען פון אַ ספּעציעל- געשאַפּענעם קאָמיטעט, וואס זאָל אַרומ- נעמען אַלע שייכטען פון די יודישע פאַרשטעהער אין שטאָט און דאס וויכטיגסטע, אַז ס'זאָל פאַרקומען שוין וווּ איז האט מסתאם געלעזען אין דער צייטונגס-בראָנז, איז אין אונזער שטאָט דורך דער איינציגסטער פון מא- גיסטראָט געשאַפּען געווארען אַ געזעל- שאַפּליכער קאָמיטעט, כדי צו שאַפּען געוויסע פּאַנדען פאַר אַ ברייטער ווי- טער-אַקציע פאַר דער גרויסער צאהל אַרבייטלעכע אין אונזער שטאָט.

ווער עס איז בעקאָנט מיט דער לאַגע אויף דער יודישער גאַס, ווער עס קאָן זי אונגעהויערע אַרבייטקייט, דעם איז קלאָר דאס גרויכע בילד, וואס פירשט ביי אַ גרויסען טייל פון אונזערע ברידער און שוועסטער, עס וועט נישט זיין איבערטרעפן, אויב מיר וועלען זאגען, אַז די נויט איז אַ סך גרעסער, ווי מיר ווייסען, וויל פערהאט נאך אַ סך שטובען, וואס יעדעס יאהר, בעת עס שטעלט זיך דער ווינטער, מאַכען מיר אויפמערק- זאם די יודישע כלל-טהוער וועגן דער נויטיגקייט איינצוארדנען א ווינטער- אַקציע פאר די הונדערטער יודישע בכבוד'ע משפחות אין אונזער שטאָט. מיר דערמאָנען שטענדיג און וועקען, נאָר ליידער מוזען מיר פעסטשטעלען, אַז נישט אַלעמאָל נעמט אונזער רוף דעם געהעריגען אַקציע-אָנגע- דענס מען יא איין אַזעלכע ווינטער- אַקציעס - דאס קומט אבער פאר אין קליינעס מאָסטאָג דורכ'ן "בית לחם" בשותפות מיט'ן "דאָבראָשניגאָשט" און דער עיקר, אַז ביי וואס ווען געהט דער ווינטער אַוועק, און אויב מיר קומען איצט און דערמאָנען ווידער ווע- גען, איז עס דערפאַר, וויל מיר ווילען, אַז די דאָזיגע אַקציע זאָל אונ- טערגענומען ווערען פון אַ ספּעציעל- געשאַפּענעם קאָמיטעט, וואס זאָל אַרומ- נעמען אַלע שייכטען פון די יודישע פאַרשטעהער אין שטאָט און דאס וויכטיגסטע, אַז ס'זאָל פאַרקומען שוין וווּ איז האט מסתאם געלעזען אין דער צייטונגס-בראָנז, איז אין אונזער שטאָט דורך דער איינציגסטער פון מא- גיסטראָט געשאַפּען געווארען אַ געזעל- שאַפּליכער קאָמיטעט, כדי צו שאַפּען געוויסע פּאַנדען פאַר אַ ברייטער ווי- טער-אַקציע פאַר דער גרויסער צאהל אַרבייטלעכע אין אונזער שטאָט.

ווער עס איז בעקאָנט מיט דער לאַגע אויף דער יודישער גאַס, ווער עס קאָן זי אונגעהויערע אַרבייטקייט, דעם איז קלאָר דאס גרויכע בילד, וואס פירשט ביי אַ גרויסען טייל פון אונזערע ברידער און שוועסטער, עס וועט נישט זיין איבערטרעפן, אויב מיר וועלען זאגען, אַז די נויט איז אַ סך גרעסער, ווי מיר ווייסען, וויל פערהאט נאך אַ סך שטובען, וואס יעדעס יאהר, בעת עס שטעלט זיך דער ווינטער, מאַכען מיר אויפמערק- זאם די יודישע כלל-טהוער וועגן דער נויטיגקייט איינצוארדנען א ווינטער- אַקציע פאר די הונדערטער יודישע בכבוד'ע משפחות אין אונזער שטאָט. מיר דערמאָנען שטענדיג און וועקען, נאָר ליידער מוזען מיר פעסטשטעלען, אַז נישט אַלעמאָל נעמט אונזער רוף דעם געהעריגען אַקציע-אָנגע- דענס מען יא איין אַזעלכע ווינטער- אַקציעס - דאס קומט אבער פאר אין קליינעס מאָסטאָג דורכ'ן "בית לחם" בשותפות מיט'ן "דאָבראָשניגאָשט" און דער עיקר, אַז ביי וואס ווען געהט דער ווינטער אַוועק, און אויב מיר קומען איצט און דערמאָנען ווידער ווע- גען, איז עס דערפאַר, וויל מיר ווילען, אַז די דאָזיגע אַקציע זאָל אונ- טערגענומען ווערען פון אַ ספּעציעל- געשאַפּענעם קאָמיטעט, וואס זאָל אַרומ- נעמען אַלע שייכטען פון די יודישע פאַרשטעהער אין שטאָט און דאס וויכטיגסטע, אַז ס'זאָל פאַרקומען שוין וווּ איז האט מסתאם געלעזען אין דער צייטונגס-בראָנז, איז אין אונזער שטאָט דורך דער איינציגסטער פון מא- גיסטראָט געשאַפּען געווארען אַ געזעל- שאַפּליכער קאָמיטעט, כדי צו שאַפּען געוויסע פּאַנדען פאַר אַ ברייטער ווי- טער-אַקציע פאַר דער גרויסער צאהל אַרבייטלעכע אין אונזער שטאָט.

ווער עס איז בעקאָנט מיט דער לאַגע אויף דער יודישער גאַס, ווער עס קאָן זי אונגעהויערע אַרבייטקייט, דעם איז קלאָר דאס גרויכע בילד, וואס פירשט ביי אַ גרויסען טייל פון אונזערע ברידער און שוועסטער, עס וועט נישט זיין איבערטרעפן, אויב מיר וועלען זאגען, אַז די נויט איז אַ סך גרעסער, ווי מיר ווייסען, וויל פערהאט נאך אַ סך שטובען, וואס יעדעס יאהר, בעת עס שטעלט זיך דער ווינטער, מאַכען מיר אויפמערק- זאם די יודישע כלל-טהוער וועגן דער נויטיגקייט איינצוארדנען א ווינטער- אַקציע פאר די הונדערטער יודישע בכבוד'ע משפחות אין אונזער שטאָט. מיר דערמאָנען שטענדיג און וועקען, נאָר ליידער מוזען מיר פעסטשטעלען, אַז נישט אַלעמאָל נעמט אונזער רוף דעם געהעריגען אַקציע-אָנגע- דענס מען יא איין אַזעלכע ווינטער- אַקציעס - דאס קומט אבער פאר אין קליינעס מאָסטאָג דורכ'ן "בית לחם" בשותפות מיט'ן "דאָבראָשניגאָשט" און דער עיקר, אַז ביי וואס ווען געהט דער ווינטער אַוועק, און אויב מיר קומען איצט און דערמאָנען ווידער ווע- גען, איז עס דערפאַר, וויל מיר ווילען, אַז די דאָזיגע אַקציע זאָל אונ- טערגענומען ווערען פון אַ ספּעציעל- געשאַפּענעם קאָמיטעט, וואס זאָל אַרומ- נעמען אַלע שייכטען פון די יודישע פאַרשטעהער אין שטאָט און דאס וויכטיגסטע, אַז ס'זאָל פאַרקומען שוין וווּ איז האט מסתאם געלעזען אין דער צייטונגס-בראָנז, איז אין אונזער שטאָט דורך דער איינציגסטער פון מא- גיסטראָט געשאַפּען געווארען אַ געזעל- שאַפּליכער קאָמיטעט, כדי צו שאַפּען געוויסע פּאַנדען פאַר אַ ברייטער ווי- טער-אַקציע פאַר דער גרויסער צאהל אַרבייטלעכע אין אונזער שטאָט.

ווער עס איז בעקאָנט מיט דער לאַגע אויף דער יודישער גאַס, ווער עס קאָן זי אונגעהויערע אַרבייטקייט, דעם איז קלאָר דאס גרויכע בילד, וואס פירשט ביי אַ גרויסען טייל פון אונזערע ברידער און שוועסטער, עס וועט נישט זיין איבערטרעפן, אויב מיר וועלען זאגען, אַז די נויט איז אַ סך גרעסער, ווי מיר ווייסען, וויל פערהאט נאך אַ סך שטובען, וואס יעדעס יאהר, בעת עס שטעלט זיך דער ווינטער, מאַכען מיר אויפמערק- זאם די יודישע כלל-טהוער וועגן דער נויטיגקייט איינצוארדנען א ווינטער- אַקציע פאר די הונדערטער יודישע בכבוד'ע משפחות אין אונזער שטאָט. מיר דערמאָנען שטענדיג און וועקען, נאָר ליידער מוזען מיר פעסטשטעלען, אַז נישט אַלעמאָל נעמט אונזער רוף דעם געהעריגען אַקציע-אָנגע- דענס מען יא איין אַזעלכע ווינטער- אַקציעס - דאס קומט אבער פאר אין קליינעס מאָסטאָג דורכ'ן "בית לחם" בשותפות מיט'ן "דאָבראָשניגאָשט" און דער עיקר, אַז ביי וואס ווען געהט דער ווינטער אַוועק, און אויב מיר קומען איצט און דערמאָנען ווידער ווע- גען, איז עס דערפאַר, וויל מיר ווילען, אַז די דאָזיגע אַקציע זאָל אונ- טערגענומען ווערען פון אַ ספּעציעל- געשאַפּענעם קאָמיטעט, וואס זאָל אַרומ- נעמען אַלע שייכטען פון די יודישע פאַרשטעהער אין שטאָט און דאס וויכטיגסטע, אַז ס'זאָל פאַרקומען שוין וווּ איז האט מסתאם געלעזען אין דער צייטונגס-בראָנז, איז אין אונזער שטאָט דורך דער איינציגסטער פון מא- גיסטראָט געשאַפּען געווארען אַ געזעל- שאַפּליכער קאָמיטעט, כדי צו שאַפּען געוויסע פּאַנדען פאַר אַ ברייטער ווי- טער-אַקציע פאַר דער גרויסער צאהל אַרבייטלעכע אין אונזער שטאָט.

חודש פאר'ן יודישען וויסענשאפטליכען אינסטי- טוט אין פוילען פראַקלאַמירט אויף אַקטאָבער

נאָוועמבער 1936

דער פריינד אין אויסלאַנד איז אויפ- געבויט געוואָרען דער יו"א, וואָס גיט אַזוי פיל פּרעסטיזש דעם יודישען קי- בוצ אין פוילען. מוז אויך דאס יודישע פוילען נעמען אויף זיך א טייל פון דער פינאַנציעלער לאַסט פאַר אויס- האַלטען זיין צענטראַלע וויסענשאַפּ- טליכע אַנשטאַלט פאַר דעם פאַלק פון איבער 3 מיליאָן יודען אין פוילען איז דער יו"א נישט קיין לוקסוס, נאָר א לעבעדיגער נויט, פּרנסט אין די היינטיגע שווערע צייטען, ווען מען מוז אַרגאַני- ווערען אלע אינטעלעקטועלע און גייס- טליכע כּחות אונזערע צו הילף אין דעם שווערען קאַמף פאַר אונזער קיום. מיר רופען אלעמען זיך צו מאָביליזירען פאַר דעם יו"א-חודש-אין-שטאָט און אין שטעטלעך אויף דעם גאַנצען שטח פון דער פוילישער רעפּובליק.

יעדער איינער מוז אין משך פון דעם חודש מיט מעשים דערווייזען, או ער פערשטעהט אַבזאָרעסירען די בעדייטונג פון יו"א אין יודישען לעבען, אז איהם איז טייער די הויפט-פאַזיציע פון אונ- זער אַרגאַניזירטער וויסענשאַפּט און יעדער איינער אין זיין אַרט מוז טהון אַלץ, כדי צו רעאליזירען די אויפגאבען, וואס דער יו"א-חודש שטעלט זיך: אליין ווערען א מיטגליד און מאַכען זייער פריינד און בעקאָנטע פאַר מיטגלידער, מאַקסימאַל זיך בע- שטייערען פאַר'ן יו"א און בעקומען בעשטייערונגען ביי אַנדערע; אליין אויסשרייבען די אויסגאבען פון יו"א און פערשפרייטען זיי אויך אין זיין קרייז.

נאָך גענאָל אינטערעסירט און פראַ- פּאָנאָרדע ליטעראַטור זיך ווערען צום אויספיהר-בירא, יו"א וויאוואלסקא גאס 18, ווילנא.

וועגען ווייטערדיגען בעשעפטיגען אַרבייטלעכע אויף די עפענטליכע אַרבייטען. דער שטאַטס- פּרעזידענט מאַטאַל, סייס-דעפּוטאַט קאַבילעצקי און לאָוויק קאַושיצקי-שטאַט-זענען אַבגעפאָרען קיין ווארשא, כדי אויסצופּלען מיטלען צו פיהרען די שטאַטסישע עפענטליכע אַר- בייטען מעגליך ווי אַלגעמיינעסען. די שטאַטס-פּרעזידענט בעמיהס זיך צו פיהרען די אַרבייטען ביי ס'וועט זיין טעטיג די ווינטער-אַקציע פאַר די אַר- בייטלעכע און זייערע פאַמיליעס.

די דערמאָנטע דעלעגאציע וועט ווע- גען דעם דאָזיגען ענין קאָנפערירען מיט'ן אַרבייטס מיניסטער ה' זינדראם קאַשטשאַלעקאָווסקי.

טע הערצער און מיט געביילטע פויס- טען צוקוקען, ווי אַזוי עס זענען פון אונזער יודישען גאַרשען געפאלען פיעל בלעטער. שוין קנאַפּע טויזענד יאהר זייט מיר האבען זיך איינגעוואָרעלט אין פוילען- לאַנד. מיר זענען צוזאַמענגעוואַקסען מיט דער ערד, און ס'איז נאָר קיינעם נישט איינגעפאלען, אז ס'קאָן זיין א רייד, דאס מען זאָל אונז וועלען איבערלאַזען אויף אַנדערע ערד. איז אַבער אַנגעקומען דער בייזער שטורם פון וואָלאַגישען אַנטסעמיטזם און טרייסעלע אונזערע שוואַכע צוויי- גען און בעמיהס זיך אונז אויסצוריי- סען מיט'ן וואָרצל. דערביי געפינען זיך נאָך יודישע מעקלער, וועלכע פּרע- טענדירען צו זיין די וועכטער פון יו- דישען גאַרשען און גיבען עצות, ווי אזוי אונז פון דאָנען אויסצורייסען און איבערלאַזען אויף אַנדערע ערד.

שווער זעהר שווער וועט זיי דאס אַנקומען, וויל נישט אזוי לייכט קאָן מען אַנאַלעסען פּעסעטען טויזענד-יעהרי- גען דעמאָסטיקציע; מיר ווילען הא- פּען, אז דאס וועט זיין נישט געלונגען. דערווייל אַבער רייסט דער דאָזיגער שטורם אונזערע פּרנסה-צווייגען און טאָג טעגליך פאַלען די בלעטער.

אויך אין געזעלשאַפּטליך-פאַליטישען לעבען זענען פערהאַנגען צייטען, ווען טען געשענאָט דעם לאַנד. אַס די קערנ- דיגע בוימער, וועלכע האבען געלאָזט אַזעלכע טיפּע וואָרצלען אין דער ערד און זיי רייך געמאַכט, וויל מען אויסרייסען, אַז ס'זאָל קיין זכר נישט בלייבען. דערווייל דויערט שוין עטלי- כע יאהר זייט דער שטורם איז געווען- דעם נאָר געגען די ספּעציעלע בוימער פון יודישען גאַרשען און איינציגווייז פאלען די יודישע בלעטער.

האַט זיך געלעבט אַ פאַלק אין ווין לאַנד אַביסיניע פון לאַנגע צייטען און דורף גאַנץ רויג און בעשיידען, האָט זיך אַבער אַהין איבערגעטראָגען אַ שטורם פון דער איטאַליענישער אי-מ- פערע און אונברחמנות'דיג געהאַקט און געבראַקט, אַ סך בוימער זענען דאָדורץ אויסגערייסען געוואָרען און נאָך מעהר בלעטער זענען געפאלען.

אין ארץ ישראל האט דאס יודישע פאַלק די לעצטע עטליכע צענדליג יאהר איינגעפלאַנצט בוימער, פערואני- דעלט א וויסטע מדבר אין א פּרעכטי- גען גאַרשען, האט זיך אַבער אַריינגע- ריסען דער ווילדער אַראַבישער שטורם און וויל נישט אַנדערש גאָר אויסרייסען דעם גאַנצען יודישען גאַרשען, וועלכע איז מיט אַזוי פיעל מיה און שווייס געפלאַנצט געוואָרען. זיי וועלען דעם גאַרשען טאקי נישט פערניכטען, דער- ווייל אַבער מוזען מיר מיט פערקלעמ-

פעראַרדונג אַרויסצוהענגען פרייזען אויף אַרטיקלען פון עפענטליכען געברויך.

דער מאַגיסטראַט האט לעצטענס בע- קומען פיעל אַנקלאָגעס, אז די פרייזען פון אַרטיקלען פון קרעטען געברויך, וואס זענען פּעסענשטעלעס געוואָרען דורך דער הינער שטאַטס-פּרעזידענט, און די ווערען נישט אַבגעהאַלטען, אויך די קאַנסומענטען האבען נישט די מעגליכ- קייט צו פערגלייכען די פרייזען, וואס זיי צאָהלען מיט די פערפליכטענדע פרייזען צוליב דעם, וואס אַזעלכע ווע- רען נישט עפענטליך אַרויסגעהאַנגען. אין צוואַנצהאַנד דערמיט האט דער דערווייליגער שטאַטס-פּרעזידענט אַרויס- געגעבען א פעראַרדונג, אז ס'מוזען אַרויסגעהאַנגען ווערען די פרייזען אויף אַרטיקלען פון עפענטליכען געברויך. אין די דאָזיגע פלאַקאַטען, וואס זענען געוואָרען אַרויסגעלעבט אויף די גאַסען, זענען אויסגעוועכענט אלע אַרטיקלען, אויף וועלכע ס'איז חל די פעראַרד- נונג.

די שטאַטס-פּרעזידענט מאַכט דערביי אויך אויפמערקזאַם, אַז די אלע, וואס וועלען נישט אַרויסהענגען קיין פרייזען, אדער וועלען נעמען העכערע פרייזען, ווי ס'זענען פאַרגעזעהן אין צענטיק- וועלען אַדמיניסטראַטיוו בעשטראָפּט ווערען לויט דער פעראַרדונג פון אינערן-מיניסטעריום פון 20 טען לויט 1923.

לערנט זיך בוכהאַלטערע. דער בוכהאַלטערע-פּעראַרד אין פוי- לען צוזאַמען מיט'ן בילדונגס-אינסטיטוט פון די אַנגעשטעלטע עפענען קרעטען און לעקציעס לויט'ן בריעף-סיסטעם: (1) פאַר זעלבסטשטענדיגע בוכהאַל- טערען, וועלכע ווילען פערנעמען אַמטען פון זאַקענער אין דער בוכהאַלטערע, שעפען פון דער בוכהאַלטערע, רעכענ- אַבטיילונג, הויפט-בוכהאַלטערע א.ד.גל. (2) פאַר געהילף-בוכהאַלטערען און פערסאָנאַלען, וואס ווילען פערנעמען זעלבסטשטענדיגע אַמטען אין דער בוכ- האַלטערע. (3) בוכהאַלונג אין אלערליי בראַנ- זשעס און אינטערנעמונגען ווי אויך לעקציעס פון בעוונדערע געגענטשאַט- דען.

נישט פערלאָזענדיג דאס וואוין-אַרט און נישט איבעררייסענדיג די אַרבייט אויפ'ן פּאַסטען, קען זיך יעדער אויס- בילדען און בעקומען געהעריגע קוואַלי- פיקאַציע, וועלכע וועלען איהם געבען די מעגליכקייט צו דערגרייכען אייגענס פון די אויסגעוועכענטע אַמטען, ווי אויך דורכצוגעהן א בוכהאַלטערע קורס פון דער גענעבענער בראַנזשע אדער אונטערנעמונג, און וועלכער מען נוי- טיגט זיך אין איהם.

אלערליי אינפאַרמאַציעס וועגען די אַנגעוויזענע קורסען און לעקציעס ער- טיילט דער בוכהאַלטערע-פּעראַרד אין פוילען, וואוּשא, זאַטע נר. 6.

ס'פאַלען אַזעלכע בלעטער, וואס האבען ערשט נישט לאַנג געבליהט, געווען די גאַנצע פיהרער, דע-וואַנער, הערשער, און זיי האט זיך געדאַכט, אז זיי ווע- לען תמיד זיין די פיהרער קומט אַבער אַנאַנדער ווינטער און זיי פאַלען. אויך ביי אונזערע טשענסטאַכאווער יודען זענען געווען אַזעלכע בוימער, וואס האבען זיך געהאַלטען פאַר די אמת'ע מיוחסים און זענען געווע

אלע יודען זענען קאמוניסטען!

פון ד"ר וויגאדסקי.

אין דעם יודישען לעבען פערנעמט דער בלבול נישט נאָר אַ בבור'יגען נאָר אויך אַ שטענדיגען אָרט; ער בייט נאָר זיין אינהאַלט, אָבער זיין פאָרם בלייבט שטענדיג: נעמען מיר נאָר אַ טייל בלבולים, וואס איז אין פוילען פאַר גאָר דער לעצטער צייט אויף יו-דען געוואָרען געוואָרען, זעהן מיר שוין, ווי זיי שיטען זיך ממש ווי פון שפּערהאַרן. מען האט פאַר דער צייט יודען בעשולדיגט, אז זיי בענעהמען זיך פיינדיג צו פוילען, אז זיי זענען שולדיג אין אומגליקליכען צושטאנד פון די פוילישע פויערים, אז זיי הא-בען פערקאפט אין די שטעט אין זיי-ערע הענד דעם גאנצען האנדעל אין האנדווערקעריי, אז זיי האבען פער-קאפט דעם גאנצען פלייש און פיה-האַנדעל, אז זייער שחיטה איז אַ באַר-באַרישע און פיהרט דערצו, דאס נישט-יודען מוזען אויסהאלטען די יודישע קהלות, אז זיי האבען פערקאפט דעם מילך-האַנדעל א.א.וו. הכלל מ'קען זא-גען, אז יעדער אנטיסעמיטישער גרע-סערער אַרטיסטריט גענען יודען פער-ענטפערט זיך שטענדיג מיט אַ בלבול אויף יודען, וועלכער דאַרף פערשע-נערען די מאוס'ע מעשים-תעוועים, וואס ווערען אָבענטהן אָדער וואס מען האט בדעה אָפּצוהווען לבני די יו-דען!...

ווייל מען זיך אָבענען א-דין-חשבון מכוון דער יודישער לאַגע אין פוילען אין אַ געוויסען מאָמענט, איז גענוג איבערצוקוקען די שורה פון בלבולים, וועלכע זענען אין דעם דאָזיגען מאָ-מענט געוואָרען געוואָרען אויף יודען אין דער כראָנאָלאָגישער רייה... אין דער לעצטער צייט ווערען די דאָזיגע בלבולים שטאַרק אונטערשטיצט און אונטערשטיצט פון בערלין, וועל-כע האט דאָך שוין אפילו פערניכטעט די יודען און האט זיך שוין בעדאַרפט בערוהיגען!... ממשות אָבער, אז יו-דען דריקען נאָך זעהר שטאַרק אויף דעם גרויסען „פיהרער“, וועלכער הערט נישט אויף צו שיטען פער און שווע-בעל אויף יודען און קאָמוניסטען!... איצטער האט מען דאַרטען אָבער גע-וואָרען דעם אַלט נייַעם בלבול אויף יודען, אז „אלע יודען זענען קאָמוניס-טען“, דאס מאַל אַ פנים איז דער בלבול געוואָרען געוואָרען נישט אויף צווייגע יודען, ווי צווייגע די קאָמו-ניסטען.

אין דער לעצטער צייט שאַפט דער ווילדער היטלעריזם זייענע וועלכע צייען דעם קאָמוניסטען געוויסען אַרטיסטריט און הייבט אַרױס צווייטען דעם קאָמוניסטען פון דעם פוילישען לעבען. עס וועט דאָן אויך קומען אַ סוף צו דער ענ-גלישער הערשאַפט אויף די ימ'ען. פוילען פערשטעהט זיך, וועט ווערען „הינטערלאַנד“ אין מורח... גרויס איז דער דייטשער „דוטשע“, ווייט איז זיין קוק אין זיס איז זיין חלום... דייטשלאַנד, דייטשלאַנד – איבער

אלעס... די גאנצע וועלט וועט צי-טערן פאַר דייטשלאַנד! דייטשלאַנד וועט אונטערייאַכען און טרעטען מיט די פיס די גאנצע וועלט...

געלויבט און געבענטשט וועט זיין דער דייטשער גאָס אָדין און זיין וועל-פישע תורה!... ערליכע פנים גרייט זיך דייטשלאַנד אייליג צו אַ מלחמה מיט רוסלאַנד, זוכט זי צו צונוציען צו זיך, וואס מעהר שותפים און דער עיקר פריינד, וואס וואַלען פערשטעהן, אז דייטשלאַנד איז חס וחלילה קיין זאך נישט אויסען, זי וויל פאַר זיך גאַרנישט, זי וויל נאָר בעפרייען רוסלאַנד פון דעם בלוטיגען און פערברעכערישען קאָמוניזם. דייטש-לאַנד קאָן שוין מעהר נישט אַריבער-טראָגען די יטורים פון דער אַרימער רוסלאַנד און געהט בעפרייען אי רוס-לאַנד, אי די גאנצע וועלט פון דעם קאָמוניזם, „דייטשלאַנד וועט שיעצן די גאנצע ציוויליזירטע וועלט געגען דעם קאָמוניסטישען אומגליק!“ דייטשלאַנד קעמפט נאָר פאַר'ן שלום!...

דערפון געהען זיך די קולות און געוואלדען, וואס לאזען זיך הערען פון דייטשלאַנד מכוון דער וועלט-סכנה וואס דאָהט מצד דעם קאָמוניזם און פערשטעהט זיך, אויך מצד די יודען, וועלכע זענען „אלע קאָמוניסטען“. דעם לעצטען לאָזונג האט מען פון בערלין געהייסען די גאָרנישע פוילישע ענדעקעס פונדערוואַפּויען און פו-אוראַל ביז צום שטילען אָקעאַן – פון יאָפּאַן! פון דער זייט-גערמאַניאַציע, טרע-טענדיג די ווילדע רוסען אונטער דעם פרייטישען שטיוועל און פון דער אַנ-דערער זייט – יאָפּאַניאַציע, אָדער די זעלביגע מעטאָדע אפער אונטער אַנ-אָדער נאמען... דאָן וועט זיין רויה-שטאַפען לרוב. די האַנדעלס-טראַקטא-טען, וועלכע דער דייטשער זיגער, פון אונטער דעם צייכען פון דעם ליבען גאָס אָדין, וועט זיך אַנדיקטירען און איבערגעבען אין די דייטשע הענד אלע רויה-שטאַפען אָהן אַ שיעור, לע-דער פאַר דער „דייטשער עקספּאַנסיע“ – אָהן אַ שיעור! דאס גאנצע איירא-פעאַישע רוסלאַנד לכה-הפחות וועט דאָן ווערען אַ דייטשע „הינטערלאַנד“ אַנ-אָבערהערן פון דייטשע סהורות און אַנאָבערען פון רוסישען רויה-שטאַף! דערין בעשטעהט לויט דער מיינונג פון דעם גרויסען „פיהרער“ – די „מיס-יאַן“ פון דעם דייטשען פאָלק אין מורח!...

דאָן ערשט וועט זיך דייטשלאַנד קענען „אַפּרעכענען“ מיט „דער פער-פלוכטער פראַנקרייך“, וועלכע וועט אויפהערען איינמאַל פאַר אלע מאָל צו בעדאָהען דייטשלאַנד. עס וועט דאָן אויך קומען אַ סוף צו דער ענ-גלישער הערשאַפט אויף די ימ'ען. פוילען פערשטעהט זיך, וועט ווערען „הינטערלאַנד“ אין מורח... גרויס איז דער דייטשער „דוטשע“, ווייט איז זיין קוק אין זיס איז זיין חלום... דייטשלאַנד, דייטשלאַנד – איבער

אוי האט זיך דאס אָנגעהויבען געשריין און אַ געפילדער, און נישט נאָר דעם ענדעקעסען לאַגער: „אלע יודען זענען קאָמוניסטען, פער-שטעהט, וואס מיר האבען צו טהון!...“ און דער עולם... פערשטעהט גאנץ גוט!...

קענען מיר גענען דעם דאָזיגען בלבול וואס טהון? אַזוי ווייניג, ווי גע-נען יעדען אַנדערן בלבול. די איני-יאַטאַרען פון בלבול אל די פערשפּארי-טער אינטערנאַציאָנאַל זיך בכלל נישט מיט דער פראַגע, צי איז זייער בע-שולדיגונג געגען יודען אַ ריכטיגע אָדער אַ פאַלשע; טייל פערשפּאריטער פון בלבול פערשטעהען גאנץ גוט, אַז די גאנצע מעשה איז אַ ליגען. די בלבול-ווארפער זוכען אָבער אזא בלבול, אין וועלכען דער פינטערער הבון זאָל גלויבען און זאָל זיך גרינג לאָזען אַהינטפאָרען אין זאָק... ליידער האבען מיר צו דעם דאָזיגען הבון קיין שום צוטריט נישט. פער-

משעקאווע יריעות

צוקער

אויס ריבען. מעהר ווי 40 יאָהר האט ער דערביי פערבראכט און האט עס נישט געקאנט מאַכען. ערשט זיין תלמיד האט אין יאהר 1795 פערטיג געמאכט צוקער אויס ריבען און אין יאהר 1801 האָט מען אין שלעזיע גע-בויט די ערשטע צוקער-פאַבריק פון דער וועלט, ווייל דאָרט איז געווען דער בעסטער פלאַץ, וואו די ריבען האבען געוואקסען.

אָבער דער פרייז פון דעם צוקער, איז געווען פונקט אַזוי טייער, ווי דער כינעזישער סיראַפּ. צי האט מען נישט געקאנט אַזוי גוט פעראַרבייטען די ריבען, אָדער זיי זענען נישט געווען גענוג זיס, ווייסט מען נישט. פון הונ-דערט קילאָ ריבען האט מען קוים אַרױסגעבראכט צוויי קילאָ צוקער. האָט מען די פאַבריק געלאָזט שטעהן און ווייטער בעצוגען סיראַפּ פון כינע אָדער פון אַמעריקע.

אין יאהר 1806 האט גאָפּאָלעאַן פער-באַטען צו ברענגען סחורה פון מערב לים. האט מען זיך ווידער אָנגעהויבען שטאַרק צו בעשעפטיגען מיט די ריבען און מיט דעם צוקער, ביז ס'איז געלונ-גען אַזוי ווייט צו פערבעסערען, אַז היינט מאכט מען אַ קילאָ צוקער פון פינף ביז 7 קילאָ ריבען. אָבער זעכציג יאָהר האט געדויערט די אַרבייט און ערשט אין יאהר 1806 האט מען אָנגע-הויבען צו פערקויפּען צוקער צו א פרייז, וועלכען אויך די נישט גאנץ רייכע עלעמענטען האבען געקענט בע-צאָלען. ביז דאמאלס איז צוקער גע-ווען אַ ציניגן נור פאר גאנץ רייכע לייט.

ביז צום יאָהר 1846 האט מען צו-קער געמאכט אין גרויסע „היטלען“. אַזא „היטעל“ האט געוואוינען 25 קי-לאָ און אַזוי ווי נישט יעדער סוחר האָט געהאט דאס געלד צו קויפּען מיט אַמאַל אַזא „היט“ צוקער, האט מען שפּעטער געמאכט קלענערע היטען צו צעהן און צו פינף קילאָ. די „היטען“ האט מען געמוזט צוהאַקען מיט אַ גרוי-סען מעסער. דערביי איז געווען אַ סך „פּחח“ און ביים פערזונדען דעם צו-קער אין הייז האט מען נישט געקענט פונקט אָבערשטעלן, אויב ס'וועט זיין גענוג זיס אָדער נישט.

אַ וויענער צוקער-פאַבריקאַנט האט אין יאָהר 1846 אָנגעהויבען צו מאַכען „ווינפּעל-צוקער“, פונקט ווי מיר האָבען איהם היינט. פון אַ קילאָ צוקער האט ער געמאכט צוויי הונדערט ווינפּעל-צוקער און אַזוי ערשט איז דער צוקער געווא-רען אַנאַרטיקעל, אָהן וועלכען מ'קען היינט נישט פיהרען קיין הויז. די „היטלען“ צוקער זענען פערשוואונדען און דער „ווינפּעל-צוקער“, וועלכער פייערט איצט זיין ניינציג יעהריגען יוביליי, איז פערשפּרייט געוואָרען אויף ארבע פנות העולם.

ז. האַפּער, וויען.

זיי זענען צום ערשטען מאל געווען אין דער שטאט-שול. מיט אזא איי-נעם האָב איך געקאפט אַ שמועס, יע-נער האט אָבער נישט געהאט קיין צייט צו מיר, ווייל ער האט געגאָסען אלץ, וואס ער האט געזעהן און גע-הערט, האט איהם צוהוישט. אַס זעהט ער אזא גרויסען עולם, אָהן עין הרע, דאָן הערט ער אַ וואונדערבאַר דאָווע-נען פון חזן און דאס שעהנע זינגען פון כָּהֵן, די הונדערטער עלעקטרישע לאַמפּען. איבערהויפּט, האט די גאנצע ערנסטקייט, וואס הערשט בעת'ן דא-ווענען, געמאכט אויף איהם אַ שטאר-קען רושם.

ווען ער איז אַהיינגעגאנגען, האט ער מיר ערקלערט, אז דאס האט ער קיינמאל נישט געזעהן, נישט אין דעם קליינעם שטעטלעך, פון וואָנען ער קומט, און אויך נישט אין שטיבעל, אין וועלכען ער דאווענט זיין גאנץ לעבען. דא זעהט דאָן אויס-האט ער נישט געקאנט בעהאלטען זיין בעגייסטערונג-ווי אין בית-המקדש און וועגען דעם אלעם האט ער גאָרנישט געוואוסט...

טראַדיציע

די היגע חברה קדישא האט דעם לעצטען יום-טוב געהאט גרויסע פער-לוסטען, ס'זענען געשטאַרבען 2 עלטערע חשוב'ע מיטגלידער: חיים גרינבוים און

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

קונסט. יודען האבען געטרינקען... ס'וועט אַ סך וואונדערען דער פאָקס, וואס דעם היינטיגען שמיני עצרת און שמחת תורה האבען יודען געטרינקען און דאס אין אַ גרויסע מאָס, יעדע-פאָלס מעהר, ווי אַלעמאַל. ווען איך האָב אויסגעפאַרשט די סיבה, האט זיך אַרױסגעוויזען אַס וואָס: די פערצווייט-לונג ביי יודען איז זעהר גרויס, נישט רעדענדיג שוין וועגען דעם, וואס דער ווינטער קומט אָן און טויענדער יודי-שע פאָמיליעס האבען נישט קיין קויה-לען און קיין וואַרימע מלבושים, יודען זענען פערצווייטעלט צוליב דער אל-געמיינער לאַגע, און וועלכער מיר גע-פונען זיך, די פערסעקסיווען זענען זעהר טרויריגע און מיר זעהען נישט פון וואָנען ס'וועט אַנקומען אַ שטיקעל הילף איהר ווייסט דאָך, וואס מען טהוט אין אזא פאָל, דערביי איז אויך דא אַ געלעגענהייט-ס'איז דאָך שמחת-תורה, נג, נעמט מען אַנאָיב-רי-גען טראַפּען. דאס איז אָבער נישט פון הילטאטטע, נאָר גיכער צוליב פער-צווייטלונג.

טונדעסטוועגען גאַראַנטיר איך אייך, איינער מען האט נאָך צייט געהאט זיך אַרומצוקוקען, איז דער ווינטער שוין אָנגעקומען מיט זיינע ווינטער-רעגנס, שנייען און קעלטען. דער ווינ-טער האט אפילו נישט פריהער אָנגע-קלאָפט אין טהיר, נאָר האט זיך דרייטט און אָפּיסעל וואויל-יונגערשט מיט אַ קאלטען שטורם אַרױסגעריסען און הייבט אָן צו מאַכען זיינע ווילדע, געפריירענע שטיק. וואָלט דאָך געווען אַ יושר, אז מיר זאָלען אונזער אויפּמערקזאַמקייט שע-קען אַס דעם ווינטערדיגען חברה מאָן און גאַנציווער, אויב נישט אַ גענען-אָפּענווירע, וועגנעסטענס אַ דעפּענדיקע-זאָל מען זיך כאַטש פאַר איהם פער-טייריגען מיט רופּען צו אַרגאַניזירען אַ קויהלען-אַקציע פאַר אַרימע, מאַכען אַ זאַמלונג פון מלבושים פאַר נאָקעטע און באַרוועטע און נישט וואַרטען מיט דער דאָזיגער אַקציע ווען דער שונא האט שוין זיינס אַוועקגעטון און הייבט אָן אונז שוין צו פערלאָזען... מיר מוזען אָבער פריהער פון אַלעם דערצעהלען וועגען דעם, וואס ס'איז פאַרגעקומען די לעצטע טעג יום-טוב, פרי פון זיי צו לערנען אויף דער צי-

דערשטיקט די רעוואָלוציע... אין אַלעקסאַנדער שטיבעל (נאַרוטאָ-וויטא 7) איז אים סאַמע שמהת תורה אויסגעבראַכען אַ רעוואָלוציע, וואס

לריותך.

פשיענסטאכאז'זנר גייצם.

א טשעקאווער עקסמיסיע - פראצעס.

דער הויז=ווירט ה' אברהם גאנזווא פאדערט אַנ'עקסמיטיע פאר
דער חברה = קזיישא.

שוין מיעל יאהרען, ווי אין ה' אברהם וואג'ס היז (בערקא יאסעלעוויטשא 5) געמינט זיך דער לאקאל מון דער רה-קדישא און סיי דער הויז-ווירט סיי די חברה האבען געלעבט צוויי זיך בשלום. לעצטנס איז אבער געווארן א סיבה, וואס האט צושטעלט א שלום בית צווישען די אויבענדער-נעט צדדים. לעולם האט די חברה-שא צום ה' גאנצווא גארנישט, דער-אבער האט דער ה' גאנצווא צו די חברה-קדישא א גרויסע טענה און סיי צוליב פאלגענדע:

אין לאקאל מון דער חברה-קדישא

בראשית בעקומען אנ'עליה) אייננעקלעגט די חברה-קדישא אויף אנ'עקסמיסיע, כדי צוזאמען מיט דער חברה זאל אויך עקסמיטירט ווערען די "תומכי-עניים". אויב עמיצער פון אונזערע לעזער איז נאך אין ספק, צי דאס איז אמת ווייל וועלכער מענטש קאן זיך גאר צו-גלייבען, אז א יוד אין די-שבעים זאל זיין פעהיג אויף אזא מעשה נבלה, קאנען מיר אייך מעלדען, אז שוין דעם קומענדען מאנטאג, דעם 19-טען ד. ה. 9 אין דערפריה וועט אין היגען שטאד-טישען געריכט פארקומען דער דאזיגער פראצעס.

רען יעדען שבת דורך דער געזעל-
פֿט „תומכי עניים“ פערטיילט די
פֿאַרציעס פאר אַרמע בכבוד'ע יודי-
א פאמיליעס. קאן דאס דער ה' גאַנז-
נישט פערליידען, באשר בכך די
טעטענען רייבען איהם אָב די טרעפּע.
נשט ער אונזערע קראַנס געמאכט די
רה-קרישא, און זיי וואָלן אַרויסוואַר-
די „תומכי עניים“ און ווען די

מאן ווערט די מערזאמלונג אין א גע-
הויבענע שטימונג מיט'ן געזאנג פון
התקוה און בשוב ד' געשלאסען.

ארעסטען פון ענדעקעס אין וויעל-
נער איזמגעגאנד.

זונטאג און מאַנטאָג זענען געוואָרן
אָדורכגעפֿיהרט מאַסען-אַרעסטען פֿון
גענדעקישע אָנפֿיהרער אין וויעלונער
אומגעגענד. אַזוי איז געוואָרען אַרעס-
טירט דער פרעזעס פֿון די ענדעקעס
אין מאַטאָוו, און דער סעקרעטאַר, אויך
אין דיאָלאַשין - דער פרעזעס, וויצע-
פרעזעס און סעקרעטאַר.

„בראשית סקמלין“.

ווייזלין.
„בראחא סקאמלין“.
 אונטער דעם קעפיל האט דער דינ-
 סטאג'דיגער „אָרענדאוויק“ געברענגט
 מיט גרויס שמחה די ידיעה, אַז דאָנער-
 שטאָג אום יודישען יום טוב איז אין
 סקאמלין פארגעקומען אַ פּולשטענדיגער
 מארק אָהן יודען. עס איז געווען מא-
 סען קייפער און פערקייפער און די יו-
 דען האבען גאָרישט געפעהלט.

מיט א האנד און מיט פוס בעצאהלט
פאר א פחמ'ריגע רייזע.

וועלענדיג זיך איינברענגען געלר
פאר א בילעט האט זיך דער 20 יעה-

ריגער פאָנסטשישעק נאלא פון ווענגאַ-
וויצע (טשעכאָסלאָוועק קרייז) אויפ
געכאַפט אין נאָווע-הערבי אויף אַ טאָ-
וואַראָווע ציג. קומענדיג הינטער וויס-
לון, כדי מען זאָל איהם נישט בעמער-
קן.

קען, איז ער אראפגעשפרינגען פון צוג אין מיטען לויפער. ער איז אבער גע- שפרינגען אזוי אומגליקליך, אז ער איז אַרונטערגעפאלען הינטער די רע- דער פון צוג, וועלכע האבען איהם אפ- געקלייבט.

געשניטען דעם רעכטען פוס און רעכ-
טע האַנד.

מען האט דעם אומגלייכען גע-
בראכט אין וועלכער שפיטאל, וואו
מען האט איבער איהם אדורכגעפיהרט
אנ'אפעראציע.

רעהאביליטירט...

סערגאנגענע וואָך איז אין פּריווער
אמעלאציע-נעריכט מאָרגעקומען דער

צפילאג פונ'ם גרויסען מאלוועראציע-
פראצעס פון די אָנטיהערער פון דער
באנקראטירטער "קאסא קופעצקא",

פרעזעס ארנבאק, וועלכער איז דורכ'ן קרייג-געריכט געווען פער'משפט אויף א יאהר תפיסה איז דורכ'ן אפעלאציע-

צוויי וויכטיגע פרעלעגענטען.
געריכט פרייגעשפרעכען געווארען.

פערט אין „מכבי“ וואָלד ד״ר עלענבערג,
וועלכער פערנעמט אין לאָדז דעם
פשוטן זיין צומאָל פון דורכצומאָר פון גוים

שען גימנאזיום, ראטמאן פון ניייעם
לאנדער שטאדט-ראט, מיטגליד פון צ.

דער לאדנער קרייז-עקזעקוטיווע פון
"מכבי".

מערקט אין מכבי-יזאל דער בעוואוסטער
פרעלעגענט און פובליציסט זרפבל, נאך

וילן סודנעע איבער מערב-אייראפע און
עמעריקא.

רען יעדען שבת דורך דער געזעל-
פֿט „תומכי עניים“ פערטיילט די
פֿאַרציעס פאר אַרמע בכבוד'ע יודי-
א פאמיליעס. קאן דאס דער ה' גאַנז-
נישט פערליידען, באשר בכך די
טעטענען רייבען איהם אָב די טרעפּע.
נשט ער אונזערע קראַנס געמאכט די
רה-קרישא, און זיי וואָלן אַרויסוואַר-
די „תומכי עניים“ און ווען די

רה קדישא האט נישט געקאנט ביי פועלן צו טהון אזא ווילדע זאך, ט דער ה' אברהם גאנווא, אליין א רה קדישא- מיטגליד (דעם) געזעטן חת חברה איז ער געווען צוזאמען ט דער חברה אין דער שוהל און גאט אפילו א הקפה און אויך שבת

מיר לארען איין די יודישע געזעל- קערונג, פרי מיט זייערע אייגענע אוי- גען צו זעהען, ווי אזוי עס קומט פאר אזא אויסטערלישער טשעקאווער פרא- צעס, וואס וועט פערשריבען ווערען אלס נכר לזריות אין דער געשיכטע פון יודישען טשענסטאטאכאוו.

א ווינטער - אקציע פאר די ארבייטסלאזע.

מאנטאג, 6 אָוועד אין זאָל פון
אָט-ראַט איז אונטערן פאָרזין פון
אט-פּרעזידענט ה' מאַטאָל פארגע-
זען די ערעפונגס-פּרזאָמלונג פון
גערליכען קאָמיטעט צו ערטיילען
צו ווייטער היילן פאר די ארבייטסלאָ-
און אירע פאמיליעס.

קערוג מיט געמיינזאמע כחות אָדיר-
פיהרן די אקציע. וועגן דעם האט
דער קאָמיטעט ארויסגעגעבען צו דער
בעפעלקערונג א ספעציעלן איינרוף,
וועלכער וועט ווערן פונדערנעקלעבט
אויף די גאסען און פערפענטליכט אין
דער פרעסע.

אויף דער דאָזיגער פּערזאָנלעכקייט איז
כדיסקוטירט געוואָרען און ס'איז
שטימט געוואָרען דער פּלאַן פון דער
פּאַס-אַקציע פאַר אַרבייטסלעזע און
ערע פאַמיליעס אין ווינטער-סעזאָן
1936 און די אָפּנים פון מיטאַראַבייט
דער היגער געזעלשאַפּט אין דער
רמאַנטער אַקציע.
דער צאָהלייך פּערזאָנלעכקייט זענען

אין רעזולטאט אין איינשטייגן גע-
ווארען אָנגענומען אין אָלגעמינע שטרי-
כע דער גאַנצער פלאַן פון דער אַקציע
פון אויספיהר-קאָמיטעט און זיינע סעק-
ציעס, זייער צוזאַמענשטעל, ווי אויף
דער פאַרשטעלונג צו אַפּען אַ סעקציע
פאר די אַרבעטלונגן אין נאַטור. ס'איז

אויך בעשלאָסען נעוואַרען אין משך פון 2 וואָכען צונויפצורופען א זיצונג פון פולען אויססיהר-קאָמיטעט און זיינע סעקציעס. אין משך פון דער היינטיגער וואָך וועט צונויפנערופען ווערען א מערצמאָלונג פון די פרעזעסען פון אלע סעקציעס.

דערמיט איז די צרשטע פערזאנלונג געווארען פערענדיגט.

פון פרויסן - מעראיינער שטרעכע

דער וויצע-פּראָקיאָר וויטאלד האָר
נאָווסקי פון פּיעטראָווי איז אין צוואַ
מענהאנג מיט דעם איבערשלוס פּראָ-
אָרייט אין דער שטענעסאכאווער פּראָ-
קיאָטור, דעלעגירט געוואָרען "איינ-
משך פון 1 חודש קיין שטענעסאכאווי-
טשע" (פּראָקיאָר וויטאלד האָר).
דער אַפּעליצירונגס טאָג פונ'ם 12 ד.ה.
ט געברענגט צירקאָ 100 זעלסטעס.
וויצייטט דריקען מיר אויס די גע-
רעטע זאַמלערס אונזער הערצליכע
ען דאַנק, אין נאָמען פון די אַרמיע

אנקע פאר דער איבערנעגעבענער
בייט לטובת אונזער געזעלשאפט.

עווערנעכטען ארום 8 א זייגער פריי
איז אין דער כעמישער מאַבדיק, דרען
דושיני" איז רודניק געשען אנאומ
פערזאָלסונג פון פרויען-פערזאָל
„צורה" אין טעטענסטאָכאָו.
גוממישער נאָסט פון יאָפּאָניע

אויף דער יאטמא-גורא.
 מערג. שבת האט אויף דער יאטמא-

אין א געוויסן מאַמענט געווארע
אריינגעצויגען דורך דער טראַנסמיסיע
און דערביי וועט זי איהם אדורכטאן.

דער יאפאנישער גלח האט בעת זיין
זוך גערעדט לאטייניש, נור במשך
זיין רייזע האט ער שנעל זיך אויס-
געווארען צוויי מינעטן פון דער רעכ-
טער האנד.

אבער ער האט נישט געוואלט זיין
אין דער שטאט, און ער האט
זיך געצויגן נאך אן אנדערע שטאט.

... ..

הסתדרות "תרבות" בפולניה, סניף בצ'סטוכובה.
ביום הששי ב-16/10 (ל'—תשרי) בשעה 7.30
תחילים במעון ההסתדרות הציונית, שורה 10,
אספת חברים
סדר היום: שיחת חברים על הנושא:
„הורמים בציונית” — עם וכו'ים
הפחות הח' — משה ראובן ששוריס.
כל העברים מתבקשים לבוא.
הועד המקומי.

מביעים אנו את רשמי השתתפותנו בצער המר של
מוכיר קולחטו
יעקב אלי' אדליסט ומשפחתו
בהלך מחם בתם העלמה העדינה
שיינה רבקה נ"ע ברוין
המקום ינחם בתוך אצ"י ולא יוסיפו לראות עוד.
שלטון הקהלה העברית ביולין.
אלי' לנו גדול שברנו כי נלקחה מאתנו בתנו נפש עדינה
ויקרה באביב ימי'

העלמה **שיינה רבקה נ"ע**
בת יחידה מאבי' המנוח ר' יהואל מאיר ז"ל בראון נכד
הרה"ח ר' משה'לע ואלער ז"ל. נמטרה ביום ש"ק ה"ב של
ש"ת והובאה ביום א' נח, למנוחת עולמים בעיר קראקא.
הנצב"ה. המורידים בלב קרוע אבי הורגה יעקב אלי'
עלעיסט אמה ואחותה. וילין ד' פ' נח תרצ"ו.

מיינ טיעפסטען מיטגעפיהל
דער פאמיליע צרעליסט
אין זייער גרויסען צער
פייטיל כמורא.

לבנו עלינו דרי על האסון הנורא שקרה לידינו
יעקב אלי' אדליסט ומשפחתו במות עליהם בתם
שיינה רבקה נ"ע ברוין
באביב ימי'. המקום ינחם בתוך אצ"י ויאמר צרתם די
צבי וואהלמאן ומשפחתו.
וילין ה' נח תרצ"ו.

דער **פאמיליע עדעליסט** אונזער טיעפסטען מיטגע-
פיהל צום מירחצייטען טויט פון זייער געליבעטער טאכטער
שיינה רבקה נ"ע ברוין
זיט געצייט!

איכיל לאנדוי און פרוי
יצחק הערשעברג און פרוי.
גם אני משתתף בצערם
הענין דילעווסקי

FARBIARNIA, i PRALNIA CHEMICZNA „KRYSZTAŁ”
ul. Berka Joselewicza 2.
Filja: Warszawska 37.

מיר נעמען אן צו וואסען **קראגענט** מיט לאנג דויערענדע
שפיגל-גלאזן ווי אויך **כעמיש** צו רינגען און צו שטעלן
אלעזאט קליינע.

ספעציאליטעט: 1) פארבען לעדערע קורטקעס
2) דעטשירען (ארויסנעמען סלעקען און וואסען).
א-טאג: סלעקען ווערען ארויסגענומען אויפ'ן ארט

ערקלערונג.
איך ערקלער, אז איך טרעט ארויס פון סאָ-
יאליטישען האנדלערקער.
קאפּעל יאקאראוויטש.

Kino „LUNA”
מעכטיגע פרעמיערע!
פון היינט, מאנטאג, אנהויב 3.30 אָווענד
די בעסטע פוילישע מוויקלישע קאָמעדיע
ADA -- TO NIE WYPADA
ט'נעמען אנטילי: אנדזשעיווסקא, נעמי-
רזאנסקא, סאָקאלאווסקא, זשאָבשטינסקי,
פערטנער, קראָווסקי א. א.

פון מאָנטאָג, ד. 12 אין יודען סאָג ביו זונטאָג, ד. 18
3.30 גאנץ. מיטאָג-פאָסטעלונגען צו ביליגע פרייען
Anna Sten jako NANA
לויט דער ערשטעלונג פון עמיל זאָלץ.
פרייען: 35 גר. און 54 גר.

Kino-Teatr „STYLOWY”
Aleja 27.
זיט פאָרויטסיג! מיידלעך און ווייבלעך!
בעווייבט און בחורים!

Fredek uszczęśliwia świat
די דאָזיגע פוילישע קאָמעדיע
אילוסטרירט ווי ווייט געפעהר-
ליך ס'וועט זיין טעלעוויזיע.
איבער'ן פראָגראַם: אָטאָליעו.

Redaktor i wydawca: B. Rojman

Przedstawiam się jako nowy

D-ra Oetkera
budyń czekoladowo-śmietankowy

Zastępca: H. NORZYMBERSKI, Częstochowa, Aleja 38.
דאס אונטערזיכליכע ביכעל מיט פארשידענע פון דר. עטקער א. ס. א. גוטע בעל-הבית'שע באקט
אליין! איז צו בעקומען אין אלע קאָלאָניאַל-געוועלכער, ביכער-געוועלכער און ביי אונזער טערטרע-
טער. פרייז 50 גראָשען.

Kino „EDEN”
נאָר ביז מאַנטאָג דער אויסגעצייכענטער היסטאָרישער פילם!
KOMEDJANT
קאָמדי מיט אונדזער. — ליעבע. — אינטריגע. — געוואלדטאָט.
פון דינסטאָג — פילם אין יורישער שפראך
יודל מיט'ן פידל
די גאנצע ווארשאווער פרעסע האט איינגעטייט צווישן צווייטע אָרטיסטעלע:
„זאָ אַויסגעצייכענטער פילם איז נאָך נישט געוועזען.”

Obywatelski Komitet Pomocy Zimowej Bezrobotnym
w Częstochowie.

Do mieszkańców m. Częstochowy!

Zbliżający się okres zimowy, okres malejącej produkcji i ukończenia robót publicznych, pozbawi pracy tysiące współobywateli.

W momencie, kiedy zarysowuje się ogólna poprawa koniunktury gospodarczej, kiedy świta nadzieja lepszego jutra, do tysięcy bezrobotnych zbliża się widmo nędzy, głodu, zimna i ciężkiego okresu wyczekiwania na pracę i chleb.

Trzeba zespolic wszystkie siły, aby dokonać wielkiego dzieła i po nów: najbardziej bezrobotnym i ich rodzinom, pozostającym bez środków do życia.

W poważnej trosce o los tych nieszczęśliwych zwracamy się do wszystkich mieszkańców m. Częstochowy o współpracę w wielkiej akcji pomocy zimowej dla przetrzymania zimy, dla niedopuszczenia do zagłady tysięcy naszych braci.

Utrzymanie spokoju i ładu wewnętrznego, ochrona naszych współobywateli od strasznych skutków nędzy, musi się stać pragnieniem naszych serc i sumień. Sprawą bowiem serca, sumienia i rozumu, sprawa zbiorowej dobrej woli staje się dziś sprawa pomocy zimowej.

Nikt nie ma prawa wzięć na siebie odpowiedzialności za łyż głodnego dziecka, za życie, wyrwane przez głód i nędzę.

W głębokim przekonaniu, że zrozumienie i odczucie tych spraw poruszy serca wszystkich mieszkańców naszego miasta, że bez różnicy na przekonania ideowe i przynależność klasową, potrafimy zjednoczyć swe siły, wzywamy wszystkich do spełnienia obowiązku obywatelskiego.

Wszyscy do wspólnego działania!
Wszyscy na front do walki z nędzą!
Nikogo nie może braknąć w moście szeregiach.

Komitet Honorowy:
Ks. bp. TEODOR KUBINA
Biskup Diecezji Częstochowskiej
Gen. Bryg. J. GĄSIOROWSKI
D-ca 7 Dyw. Piechoty
Wł. ROZMARYNOWSKI
Starosta Gredz. i Pow.
Za Komitet Wykonawczy:
MOTAL KAROL, T. Prezydent m. Częstochowy.

אַלגעמיינע פערזאָנלונג פון מכבי-סקי-פאָהרער.
מאָנטאָג, דעם 19 ד. ת. 8-30 אָווענד
קומט פאר אין לאָקאַל פון „מכבי” קא-
טעדראַלע 13, די יעהרליכע אלגעמיינע
פערזאָנלונג פון דער סקי-סעקציע ביים
„מכבי”. אלע מיטגלידער דארפן זיין
אנוועזענד.

רעפערעט פון ד"ר טארטאטאָווער.
זונטאָג, דעם 18 ד. ת. 8 אָווענד אין
„מכבי”-זאָל (קאָטעדראַלע 13) קומט
פאַר אַ רעפערעט פון דר. אריה טאַר-
טאָטאָווער פון לאָדז, מיטגליד פון אַק-
ציאָנס קאָמיטעט, בעוואָוסטער סאָציאַל-
און עמיגראַציע-טווער, איינער פון די
הויפט - רעפערענטען אויפ'ן יורישען
וועלט-קאָנגרעס א.ד.ט. די יודען פראַגע
אויף דער גאַרער וועלט.

דער רעפערעט פון דר. טארטאָווער-
ווער, האט ארויסגעווען גרויס פער-
אינטערעסירונג צווישען דער יודישער
בעפעלקערונג צוליב דער וויכטיגקייט
פון דער טעמע און די פערזענליכקייט
פון רעפערענט.

צוליב דעם, וואס די לייטונג פון די
פיינלעכער האבען די לעצטע מינוט
אַבערזאָגט דעם זאָל קומט דער רעפער-
ראט פאַר אין דעם אויבערדערמאָנטען
זאָל.

**פער'משפט א ברית-טרעגער פאַר
איבערשרייטען זיינע קאָמפּעטענצען.**

דאס קרייז-גערעכט האט בעטראכט
דעם פראָצעס פון קושעציער ברית-
טרעגער פאָוועל צושינסקי, וועלכער
איז געווארען אנגעקלאַגט פאר איבער-
טרעטען זיינע קאָמפּעטענצען.

דעם 15 יאנואר ה. י. בעת'ן פונא-
דערטיילען ברית'האט ער בעליידיגט
דעם סוחר י. דודעק, צושינסקי איז
געקומען אין זיין וואוינונג אריין, כדי
איינצוקאסירען דעם בעטערע פאר א
וועקסעל. ער האט איהם נישט געטראָ-
פּען און ער איז דעריבער ארויסגעגא-
נען אין גאס אריין, וואו ער האט גע-
טראָפּען דודעק'ן און מיט איהם פער-
פיהרט א געשפּרעך, פאָדערענדיג 1
זל. פאר פראָטעסט-קאָסען. אויפ'ן
דאזיגען באַדען איז ענטשטאָנען א
סכסוך, בעת וועלכען דער ברית'האט-
גער האט געוואָרען דודעק'ן מיט א
רייז יודל'רייזען.

דאס געריכט האט צושינסקי'ן פער-
אויסטיילט אויף 6 חדשים תפיסה מיט
אַבלעגן דאס אויספיהרען די שטראַף
אויף 2 יאָהר.

פון ספאָרט
מכבי — פ.ק.ס. (סאָנאָח'יץ) 0:16.

פערזאָנלעכע זונטאָג איז אין סאָס-
נאוויץ פאָרגעקומען א מייסטערשאַפט-
באָקס מעטש צווישען היגען „מכבי” און
פאָליציאישען ספאָרט-קלוב פון סאָסנאָ-
וויץ. אונזערע באָקסער האבען דער-
גרייכט דעם הויכען נצחון פון 0:16 און
2 מייסטערשאַפט פונקטען.

אין חבר'שען צוזאמענטרעף האט
געזעענט דער פאָליציאישער קלוב 7:5.
דערביי האבען די פונקטען פאר'ן מכבי
דערגרייכט כוונט (דורך א נאָקאָוט),
ווינדמאָן און גראַנקע, רעמיזירענדיג
מיט באַנאָכץ. דער מכבי-באָקסער סא-
לאמאנאוויטש איז דורך די ריכטער
אויף א סאָנדאָליציען אופן בעליידיגט
געוואָרען, טראָץ דעם, וואס ער האט
געהאט דורך אלע דריי רונדען אַנא-
בערציגענדע איבערמאכט.

אין אלגעמיין האבען די מכבי-באָק-
סער געמאכט אין סאסנאוויץ א גוטען
איינדרוק.

אניאנטערעסאנטער באָקס-מעטש.

דעם 25 ד. ת. 8 אָווענד קומט פאר
אין לאָקאַל פון „מכבי” אַניאנטערע-
סאנטער באָקס-מעטש צווישען די רעפ-
רעזענטאנצען פון סאסנאוויץ און טשעני-
סאָכאָוויץ.

דער דאזיגער מעטש וועט זיין דער
אַפּיציאַלער אָנהויב פון באָקס-סעזאָן אין
טשענסטאכאוו.

די סאסנאוויצער רעפערענטאנץ איז
איינע פון די שטארקסטע רעפערענ-
טאנצען אין שלעזיען און בעזיצט אין
איהרע רייהען אַזש 3 שלעזישע מייס-
טערס: וועלגריי, באַנאָן און מאָשאָ-
וויטש.

דער צוזאמענשטעל פון דער טשעני-
סאסנאוויצער רעפערענטאנץ וועט צו-
נויפגעשטעלט ווערען פרשט אין די
נאָהנטסטע טעג.
דער דאזיגער מעטש פון צוויי רעפ-
רעזענטאנצען האט אין אונזער שטאדט
ארויסגעווען א פערשענדליכע פער-
אינטערעסירונג.

פון סוחרים און פאבריקאנטען-פערמיינ.

דער סוחרים און פאבריקאנטען-פער-
איינ אין טשענסטאָכאָו מאַכט בעקאנט
אַלע זיינע מיטגלידער, אַז אין צוזא-
מענאָנג מיט דער בעקאנטמאכונג פון
דער שטאָדט-פערזאָנלונג אין טשעני-
סאָכאָוויץ, וואס איז געוואָרען פער-
עפּענטליכע אויפ'ן סמך פון דער פער-
אַרדנונג פון אינער-מיניסטעריען פון
20.1.1923 (ד.ו. א.ו. 22.193), זענען די
סוחרים מחויב אין ווערע געוועלכער
אַרויסצוהענגען אויף אַנפּענסטליך אַרט
אַ צענטיק. אויך דארפן אויף די
עקספּאָנאַטען אין די שוויטשענסטער און
אויף די סוחרים אין געוועלכע אַרויסגע-
האַנגען ווערען פרייען.

די דערמאָנטע פעראַרדנונג איז נוגע
אַרטיקלען פון אלגעמיינעם געבוריק, ווי:
ערד-טרוכטען, אייער, פוטער, מילכ-
וואָרג, מיש, פרוכטען, ווארשט, פעס-
טען, שפייז-און קאָלאָניאַל-אַרטיקלען,
מלבושים, גאָלדענע, בעהייצונג און
בעלייכטונגס-אַרטיקלען, בוי-מאַטעריאַל-
לען, תבואות, אַרטיקלען פון ווירטשאפ-
טליכען געבוריק, לעדער, שוץ-מכשירים,
שרייב-מאַטעריאַלען, אַפּטיק-אַרטיקלען.
ס'ווערט דערביי אויפגעקראָם גע-
מאַכט, אז די וואס וועלען נישט פער-
עפּענטליכען קיין פרייען און ארויס-
הענגען צענטיקעס, אָדער די, וואס ווע-
לען נעמען העכערע פרייען פון די
אַנגעוויזענע — וועלען אַרמיניסטראַטיוו
געשטראַפט ווערען. צענטיקעס, בע-
אַרבייט דורך די בעזונדערע בראַנזשען-
סעקציעס זענען צו בעקומען אין סאָס-
רעטאריאט פון פערמיינ, וואס איז טע-
טיג טעגליך (אויסער פרייטאָג) פון 6
צו 9 אָווענד.

פון „בעלי מלאכה דתיים”

פרייטאָג-צונאָכט'ס 8 א זיגער קומט
פאַר א שיעור חומש דורך דעם ח'
ווייצמאַן.

שבת 7.30 פריה דינים. 3 א זיגער
נאָכמ. קומט פאַר א שיעור מדרש.
4.30 נאכמ. קומט פאַר א פיינליכער
פּונג-שבת.

זונטאָג פ' לך, דעם 18.10 א זיי-
גער אָווענד קומט פאַר א חברים-פער-
זאמלונג אויפ'ן טאָג-אַרדנונג: וויכטיגע
אַרגאַניזאַציאָנעלע פראַגען, אלע חברים-ות
ווערען אויפגעפאָדערט צו קומען פונק-
טליך.

נדרות פאַר „חומכי עניים”

ח' מרדכי ווייספּעלנער 25 קילאָ
ברויט.
ח' ווילהעלם ווערליכער 20 קילאָ
ברויט.

ח' איזידאָר מיץ 10 קילאָ ברויט.
ח' ב. באַטשאַן 10 קילאָ ברויט.
ח' פייוויל רעפּאַרט 5 קילאָ הליות.

אַנאָנמענשליכע שטיף-מוטער
פאַר'ן געריכט.

דאס קרייז-גערעכט האט בעטראכט
דעם פראָצעס פון רעזאליא קאָשאַרסקא
(שוו. ראָך 7), וועלכע איז געווארען
אנגעקלאַגט פאר אונברחמנות'דיג בע-
האנדלען איהרע שטיף-קינדער: די 8-
יעהריגע קאזשימירא און דעם 6-יעה-
ריגען סטאַניסלאָוו. די אונגעמנטליכע
האנדלונג בונאָדע די קינדער איז דעם
2 טען מאי ה. י. דערגאנגען צום קולמי-
נאציע פונקט. פאר א קליינעם טאט
האט די שטיף מוטער געמאכט א מעסער
און עס אריינגעשטאָכען דעם מיידעל
אין דער פלייצע. דאס פערזאָנלעכע
קינד האט זיך מיט די לעצטע כחות
דערשלעפט צו דער וואוינונג פון איהר
מוהמע, וועלכע האט וועגען דאזיגען
פאל מורע געווען דער פאָליציי.

די אונטערזענומענע אויספארשונג
האט געגעבען א סענסאציאָנעלען רע-
זולטאט. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אַז
אויך דאס יונגעל איז שוין פריהער
געווען פערזאָנלעכע מיט שערלעך אין
דער האנד.
דאס מיידעל, ווי אויך די עדות הא-
בן בעת'ן פראָצעס ערקלערט, אז די
קינדער זענען געווארען געשלעגן מיט
וואס ס'האט זיך געלאזט און כמעט
יעדען טאָג אויף אַנאָנמענשליכע אופן.
עס האט זיך אויך ארויסגעוויזען, אַז די
קרימישע פאסירונג איז פארגעקומען
דאמאלס, ווען קאָשאַרסקי האט וועכנדיג
ארבייט געוויילט אין ווארשא.
פריי קאָשאַרסקא איז פער'משפט גע-
ווארען אויף 6 חדשים תפיסה מיט אַב-
לעגען דאס אויספיהרען די שטראַף.

Druck. B. Rojman, Aleja 6